

SLOVENSKI NAROD.

skajca vsak dan zvečer, izhakni nedelje in praznike, ter velja po pošti prejetem za avstro-ograke dožele za vse leta 25 K., na pol leta 18 K., na četr leta 8 K. 50 h., na en mesec 2 K. 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leta 14 K., na pol leta 12 K., na četr leta 8 K., na en mesec 2 K. Kdor hedi sam penj, plača za vse leta 22 K., na pol leta 11 K., na četr leta 5 K. 50 h., na en mesec 1 K. 50 h. — Za tuje dežele težke več, kelikor znača poština. — Na naročne brez kontobne vrednosti naročnine se ne osira. — Za oznanila se plačuje od petorostenega petit-vrste po 12 h., če se oznanila tisk na enkrat, po 10 h., če se dvakrat in po 8 h., če se tiskna trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvloč frankovati. — Izkušnji se ne vratajo. — Uredništvo in upravljenštvo je v Knaflejih ulicih št. 5, in sicer uredništvo v I. nadst., upravljenštvo pa v pritliku. — Upravljenštvo naj se blagevolje pošiljati naročnini, reklamaciji, oznanili, t. j. administrativne stvari

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Uredništvo telefon št. 34.

Posamezno številko po 10 h.

Upravljenštvo telefon št. 85.

Nekoliko pojasnila h klerikalni gonji v sorški aferi.

Sedaj, ko je končana obravnavna proti klerikalnim obreklijevcem iz Sore, ozreti se hočemo na nekatere okolnosti, ki so bile gonalna sila cele afera. V spominu je vsakomur, s kako intenzivnostjo se je duhovniški list „Slovenec“ brigal za sorško afero. Videti je bilo, kakor bi bila ta afera „Slovenec“ ena najvažnejših točk dnevnega programa. Posvečal ji je cele uvodnike, poleg tega pa med dnevnimi vestmi cele kolone razblinjeval o sorški aferi. Klerikalna gospoda si je bila v svesti, da je škof s sorško afero napravil nekaj tako škandaloznega, kar se rimskega škofom redko kdaj pripeti. Po tej aferi nadel si je „Slovenec“ dolžnost, vso krivdo zvali na druge. V prvem hipu je bil vsega kriv župnik Brce, takoj nato pa učitelj Germek in njegova soproga. Zato pa so klerikalci navalili celo vrsto obdolžitev zadnje imenovanima. Stražmojster Mak je delal ovadbo na ovadbo, vsaka ovadba je pa bila takoj registrirana v „Slovencu“. Kaplan Brajc je lovil priče in vsako malenkost zabeležil in sporocil „Slovencu“. Začele so se resnične sodnijske preiskave. Zaslišavane so bile priče v Škofji Loki in v Ljubljani. Poudarjati moramo, da so se vršila zaslišavanja strogo in natančno, vendar niso priče izpovedale ničesar, kar bi bilo povod, obtožiti učitelja Germeka zaradi hujšanja. Sedaj pa so ljudje, ki so vso afero gnali naprej, začeli kuhati jezo nad preiskovalnimi sodniki in državnim pravnikom. „Slovenec“ ni napadal samo Germeka, temveč pod nož je spravil sodnega pristava O. Deva in državnega pravnika Trenza. Ta dva sta bila sedaj vsega kriva, da nista Germek in njegova soproga v zaporu. Žepljene grožnje je bilo čitati v „Slovencu“ proti gg. Devu in Trenzu. Častita ta gospoda pa ni ostala samo na papirju z grožnjami, temveč pokazala se je z dejanjem. Deputacija

neomadeževanih mož: Oča Smove in dotična dva, ki sta bila v torek obsojena, t. j. Andrej Dolinar in Juri Oman, je šla v pisarno dr. Šusteršiča. Dr. Šusteršič pa je poslal dr. Leskovarja naravnost k predsedniku deželne sodnije denuncirat sodnega pristava O. Deva. Obdolžili so ga, da je on hotel vplivati na pričo Jurja Omana in Franca Bernika. Seveda je bilo celo denunciranje naravnost izmišljeno in mi smo se takrat čudili, ko smo v „Slovencu“ čitali dotične obdolžitve, da niso klerikalci obdolžili še pravosodnega ministra, da je tudi on vplival na pričo Jurja Omana in Franca Bernika.

Sploh je „Slovenec“ tisti čas, ko je bila ta afera na dnevnem redu, tako pisal o justici, kakor bi bila cela sodnija sestavljena iz samih slabih ljudi. Pretil je z interpelacijo v državnem zboru in z vsemi represalijami, ki jih poznajo klerikalni teroristi.

Nič manj kot teh gospodov od sodnije, privoščil si je okrajnega šolskega nadzornika g. Vilibalda Zupančiča. Temu je kar diktiral, kako naj prime Germeka „za kravatela“ in ga naj vrže iz šole. Če bi bil „Slovenec“ pri tem izpustil šolskega referenta v deželnem šolskem svetu, viteza Kaltenegerja, bi se bil zgordil čudež. Zato je tudi tega v vseh mogočih prilogah vlačil po svojih umazanih predalih. V tem denuncijantovskem ognju je šel „Slovenec“ tako dač, da je bilo včasih nadvse smešno. V uvodniku 12. julija je hujškal proti gasilnevu društvu v Sori in prišel do zaključka, da so vzrok, da je gasilno društvo v Sori, gospodje: državni pravnik Trenz, podpredsednik Pajk, vladni svetnik Kalteneger in nadzornik Zupančič. Sedaj pa pride do vprašanja: Kdo so bili tisti, ki so uprizarjali vso to gonjo? Z mirno vestjo lahko rečemo: Kaplan Brajc, orožnik Mak in v ozadju dični naš — ljubljanski vladika. Dokažemo lahko, da so bili v „Slovencu“ članki, ki so bili inspirirani po orozniku Maku in kaplanu Brajcu. Tiste priče, ki so jih naštevali, niso priše z drugim v dotiku, kakor s

tema dvema. Ako bi bili mi tako škodoželjni, kakor so pri „Slovencu“, bi bili že takrat lahko dokazali z natancimi slučaji, a smo namenoma opustili, upajoč, da zadene krivce prej ali slej — roka pravice. Sicer pa je Brajc sam prinesel dokaz, ko je priobčeval tiste famozne zapisnike v „Slovencu“. Kdo drugi je bil tako poučen o vseh stvah, kakor Mak in Brajc? In ljubljanski vladika! On je ves čas bil natančno informiran o vsem. K njemu so hodili prositi ljudje, naj Brajca prestavi, toda on jih je zavračal: Ne morem, mora biti prej vse končano v Sori. In kaj je misil s tem „vse“? Nič drugega kakor znano Brajčovo gonjo. S tem smo površno ilustrirali, kakšni nagibi in okolnosti so bile v sorški aferi. Ako se tisti ljudje, ki so se trudili postaviti resnico na glavo, ozrejo nazaj, jih mora biti sram v dnu duše — kar pa upamo, da jih ni, ker se nam kaže vedno v istih sferah.

Državni zbor.

Dunaj, 27. novembra. Nadaljevala se je razprava o § 42. volilne reforme. — Posl. Choc je govoril proti predlogu poslance Pergelta, ki je zahteval, naj se Nemci na Češkem in Moravskem zagotovi številni mandatov v delegacijah. Dokazoval je, da je taka zahteva nezakonita, ker se volitve v delegacije vrše na podlagi individualnosti dežel, kar odgovarja majoritetnemu principu, in temu se morajo ukloniti tudi nemške manjšine, a to tembolj, ker ne zahtevajo Nemci take pravice v deželah, kjer imajo večino. — V podobnem smislu je govoril tudi poslanec Michejda.

Glavni govornik contra poslanec Nitsche je grajal, da se ministrski predsednik postavlja v senco veličanstva, a dolžnost vsake vlade je, stati spredaj. Zasebno cesarjevo mnenje itak poznamo. Cesar je za to, kar zastopa vladu. — Priporočal je Pergelt predlog v interesu nemško-avstrijske zveze.

Posl. grof Sternberg je začel tako v začetku govora protestirati,

da se ogrski kralj vmešava v avstrijske razmere. Ker ga je podpredsednik Začek prosil, naj ne vlači krone v debato, odgovoril je Sternberg: „Saj govorim le o ogrskem kralju“. Potem je ostro kritikoval pritiskanje krone na poslance in na javno mnenje v prilog volilni reformi. Rekel je, ako se z ene strani apeluje na množice v prilog volilni reformi, apeluje on na armado, in videli bomo, komu bo armada služila, ali ministrstvu ali pa dostojnim ljudem. Izjavil je: „Zagotovim vam, ako apelujemo na armado, potem bomo gnali armado tudi proti dvoru, ako nas dvor k temu prisili.“ — Zaradi teh besed mu je podpredsednik odvzel besedo. Toda že za dvema govornikoma je dobil zopet besedo za stvarni popravek ter je zopet začel groziti z armado, ki je namenjena proti notranjim in zunanjim sovražnikom. Potem je govoril o delegacijah, in ker vkljub opetovanim opominom ni hotel govoriti o stvarni samicu mu je predsednik vzel drugič besedo.

Istotako se je zgodilo poslancu Holanskemu, ki je v drugič ostro kritikoval krono zaradi vplivanja na poslance, češ, da bi se moral proti temu vzdigniti ves parlament. Tako postopanje krone se bo maščevalo na parlamentu.

Poslancu Pergelt in Schreiner sta utemeljevala svoja minoritetna predloga.

Posl. Hagenhofer je dokazoval, da današnji parlament sploh ni bil upravičen, izreči odločitve o splošni in enaki volilni pravici, temuč bi bilo treba volilce poklicati še enkrat na volišče, da izrazijo svoje mnenje. Ko je še poročeval dr. Löcker enkrat razložil § 42. ter govoril proti vsem dodatkom in spremiščevalnim predlogom začelo se je glasovanje, pri katerem je bil § 42. sprejet v odsekovi obliki, odklonjeni pa so bili vsi dodatni in spremiščevalni predlogi.

Nato se je začelo razpravljati o 9. skupini, namreč o razdelitvi volilnih okrajev na Češkem, Moravskem in v Šleziji. Za poročevalcem je utemeljeval posl. dr. Pergelt svoj minoritetni predlog

ter prerokoval, da bo bodoča slovenska večina vplivala prevratno v političnih vprašanjih ter bo vplivala tudi na velika kulturna in gospodarska vprašanja enostransko. Ako bi zbornica sklenila, da se število nemških poslancev pomnoži le za tri, bi se Nemci odkrižali slovenske večine. Zato predлага, naj se določi za Češko 58 nemških in 72 čeških mandatov.

Posl. dr. Kramař je polemizoval s Pergelтом, češ, da se ne gre le za tri nemške mandate, temuč za načelo, da so Nemci več vreden narod, toda ravno nemški poslanci s svojo izdajalsko politiko dokazujojo ravno nasprotno.

Posl. Choc je predlagal, naj dobe od 130 mandatov na Češkem Nemci 49, Čehi pa 81.

Razprava se bo nadaljevala jutri.

Parlamentarni položaj.

Dunaj, 27. novembra. V parlamentarnih krogih računajo, da bo volilna reforma dognana še ta teden. Potem takem bi bila prva plenarna seja delegacij 4. decembra. Delegacijsko zasedanje bo trajalo le dobrej 14 dni. Dne 22. decembra se začno božične počitnice. Od božiča do novega leta bodo zbravovali deželni zbori. Gosposka zbornica se bo bavila z volilno reformo šele meseca januarja. Ves ta

program pa se izvrši tako gladko le, ako bo mogel imeti parlament seje tudi med zasedanjem delegacij, zakaj poslanska zbornica ima še rešiti proračun, pogodbo z Lloydom in glede pospeševanja dalmatinskega parobrodstva. Največji strah pa provzroča vladni 47 nujnih predlogov, ki so jih vložili češki radikalci z naprednimi Slovenci. S tem je razprava o proračunskevem provizoriju popolnoma blokirana, a vlada namejava v ta namen uvesti posebne večerne seje.

Volilna reforma na Ogrskem.

Budimpešta, 27. novembra. Minister notranjih del grof Andrássy je odgovoril v parlamentu na

LISTEK.

Simon Gregorčič.

(Konec.)

Samo zelotizem, združen z veliko hudobijo, je mogel obsojati Gregorčeve poezije, kajti ničesar ni v njih, čemur bi se dalo ugovarjati tudi s strogo katoliškega stališča. V teh poezijah ni ne velikih strasti, ne plamentečne erotike, ne nekočnih poljubov, ki omamljajo, ne strahotnih katastrof. Kompas Gregorčeve duše kaže vedno na bolest, ki jo povzroča peza življenja. Njegov temperament ne pozna nobenega furiosa, ne Byronove kljubovalnosti ne Heinejevega zasmeha; Gregorčiča je sama vdanost v višjo voljo. A vzliz temu eminentno katoliškemu temeljnemu naziranju ni našel Gregorčič milosti pri svojih zelotih sobratih in je tudi ni mogel najti, ker je bil ravno pravi pesnik. Meje, ki jih dela ultramontanski zelotizem pesništva, so tako ozke, da je resnična poezija v njih nemogoča.

Ultramontanski zelotizem zahteva, da mora tudi poezija služiti kot dekla cerkvenim namenom, da mora v cerkvenem smislu vplivati na ljudstvo in njegovo čuvstvovanje, a obsoja vse, kar ne odgovarja tem zahtevam. Le „pesnik“, ki bo opeval oblubočnega uboštva in celibata ali kreposti č. o. franciškanov, kapucinov in lazaristov ter podobne snovi, sme upati, da ga bodo tudi ultramontanski zelotje priznavali, a resničen pesnik, ki poje, kar je lepo, vzvišeno in plenitno, pride na indeks. Gregorčiču ni bilo nič tuje, kar je človeškega; v njegovem srcu so našle odmev žalosti in bolesti, kakor radosti in upanja slovenstva in človeštva, prav ker je bil resničen pesnik in zato so ga preganjali.

Kako vnebovpijoče krivično in hudobno je bilo postopanje škofa Missie, dr. Mahniča in njiju duhovskih privržencev, kaže najbolje dejstvo, da tisti, ki so Gregorčiča ubiali in ga tudi ubili, ga zdaj proslavljajo; prej je bil liberalec in nečistnik, zdaj pravijo, da je narodu

kazal pot do krščanskih idealov. Prej so ga kamnali, zdaj stresajo cvetlice na grob, v kateri je legla njihova žrtev. Prej pohujševalci — zdaj učitelj; prej razuzdanec — zdaj krepostnik; prej brezverec — zdaj vzor kristjana! Tako se je premenila duhovska sodba o pesniku Gregorčiču. A nikar misli, da iz spoznanja. Obsojali so Gregorčiča iz zelotizma, a tudi zato, ker ga je obsojal vrhovni zelot Missia, zdaj slave Gregorčič, ne ker uvidevajo, da so mu delali krivico, nego ker bi radi zase izkorisčali njegovo slavo, ker je goriški nadškof dr. Sedej Gregorčiča ljubil in ščril in ker je mrtev.

V dobi duhovskega preganjanja je klonil Gregorčičev duh. Trpel je toliko, da je hotel vse popustiti in se rešiti za vedno svojih preganjalcev in zatiralcev. Takrat je bilo v Ljubljani izpraznjeno mesto kurata v prisilnih delavnicih, in Gregorčič se je odločil, da prosi za to službo. Na čast ravnemu Dežmanu bodi poveleno, da je bil takoj pripravljen izročiti Gregorčiča na to mesto in

je tudi takoj povedal različnim duhovnikom, ki so se zanimali za to službo, da naj si ne delajo upanj, ker dobi to službo Gregorčič in ni hčer drugi. Gregorčič je takrat prišel v Ljubljano in se tudi z Dežmanom definitivno dogovoril, a pozneje se je premislil in ni sprejel službe. Intejed je ironija usode nanesla, da je prišel na to Gregorčiču namenjeno mesto Anton Koblar.

Gotovo je Gregorčiču manjkalo

notranje eneržje,

da bi bil zlomil

okove,

v katere je bil vkován.

Bil je pač premehkega značaja.

In pomisli

je tudi,

da je izza

otročjih

let

pozna

lil

samo

duhovski

svet

Veri

je bil

vedno

vdan

Nikdar

se ni

odvračal

od

nje,

Prašanje, kaj je s preupravami za volilno reformo, da se sedaj zbirajo statistični podatki o razdelitvi volilnih okrajev. Kakor hitro bo to gočovo, začne se izdelovati zakonski načrt o splošni in enaki volilni pravici.

Dogodki na Ruskem.

Petrograd, 27. novembra. Meščana Stolgota so danes obesili, ker so našli pri njem pet bomb.

Odesa, 27. novembra. Danes se je izrekla odsotna nad 270 osebam zaradi vojaškega punta. Lekarnar Kontorovič je bil obsojen na vislice, dva vojaka ustreljeno, trije so obsojeni v dosmrtno ječo, ostali so dobili dve do 15 let prisilnega dela. Le 38 obtoženih je bilo oproščenih.

Varšava, 27. novembra. Policija je zasledila centralno organizacijo socialno-demokratične revolucionarne stranke. Vse člane je zaprla. Nekateri so bili takoj izgnani v Sibirijo. Ponoči je odšel transport 298 prognancov deloma proti severu, deloma na vzhod.

Petrograd, 27. novembra. Iz državne pisarne so izginili dokumenti o židovskih pogromih. Stvar je zelo zagonetna, ker v pisarni nima nobena privatna oseba prisotna.

Odesa, 27. novembra. Iz Kazana se poroča, da vsled lakote kmetje prodaja svoje hčere. Za dekleta od 12 do 17 let so cene 100 do 150 rubljev.

Dopisi.

Iz Ribnice. Narodna čitalnica v Ribnici vprizorila je dne 4. novembra t. l. narodno igro „Rokovnjači“; igra je izborni uspel. Za dne 18. novembra pa so oznanili ribniški lepaki, da se „Rokovnjači“ ponove kot poldanska predstava ter da gostuje prvič na ribniškem odu g. Verovšek iz Ljubljane. — Z zanimanjem so na ta dan pribajali ljudje v Arkovo dvorano, ki se je kmalu precej napolnila; bili so željni še enkrat videti „Rokovnjače“ in slišati gospoda Verovška, kako bo igral „Mozola“. Kdor pa Verovška pozna, si je mislil: „Kaj bo neki zopet pridejal, kako bo danes razpoložen?“ Pričelo se je. — Navdušeno so ljudje pozdravili pogumne dečke — vojake korenjake, a še bolj Mozolov prvi glas. Utihnilo je, — poslušali smo tega krepkega Gorjenca. Kako mu je igral glas! Sedaj se je poredno smehl, zdaj je govoril vsakdanje, sedaj zopet v polni strasti piganega bahača! „Ta pa zna“, šlo je od ust do ust, in slišalo se je glasneje in glasnejše, čim dalje smo ga gledaliigrati. Pa kako tudi ne! Sajče vidi človek Verovška v gostilni pri Joštu, — na Bojčkovem klopi in potem kako z največjo mirnostjo izvije iz Bojčka rokovnjača tajnosti, ga mora občudovati. In pri Hudmanovi Jeri! — Kdo bi se mogel pokazati večjega umetnika! Ne menec se za to, da je na Kolovecu učil Poljaka s svojim od klobasicem umazanim pismom, pritolčil jo seveda poštano nadelen in Jeri, kjer neusmiljeno vleče njo in ubogege Urha Telečnjakarja. Veselo zabavljajo, saj ima denar. Gotovo, to je predstavljal g. Verovšek tako imenitno, da so se kot pov sod tudi pri nas ljudje kar zaljubili v Mozola in jim je kar nekaj manjkal, ko so ga rokovnjači ubili. — Izginil je! Hvaležnega ploskanja ni hoteli biti konec in marsikdo si je zaželel: „O, da bi Verovška vedno imeli!“ Toda prestopimo k drugim vlogam! Da so bile vse te izborni razdeljene, kar je bilo že zadnjic počrano, pritrjujemo tudi mi. Zelo dobro je igral g. Burger tudi to pot vlogo Nandeta — tudi njegov brat Polak (g. Betriani) je ugajal. Potrudili so se v prvi vrsti g. Spende kot Obloški Tonček, gosp. Arko kot Tomaz Velikonja in g. Toporiš se nam je dopadel kot Ureh in g. mār. — Zelo so ugajali tudi Bojček (gosp. Grčar), France (gosp. Juvanec) in prekanjeni pisar Rak (gosp. Jenko). Tudi Joštu in Vernazzu (gosp. Lovšin) in vsem drugim ni kaj reči! Vsa čast pa našim vrlim gospicam! Dobro dekle Polonico nam je predstavljal g. Erna Murgelnova tako izborni, da si boljše ne moremo želeti, tudi pela nam je zelo prijetno ob lahnem spremjanju kavirja g. Vidke Pickove. Zelo so nam tudi ugajale žalostna mati Poljakova (g. Helena Samotorčan), gospica Rezika, mlada nevesta (g. Lojkija Podbojeva) ter naša neprekosljiva gostilničarka Jera (g. Malči Podbojeva). Koliko vžitka smo imeli tudi sedaj pri zboru v Črnom Grabnju! — Ko je pričela s spremjanjem kavirja vrla g. Rizzoličeva in smo zaslišali ljubek sopran nove in potem

te krasne akorde zvora, se nam je srečo topilo radosti, zato smo, ko so končali, prisili ljube pevke in pevce rokovnjače, da so ponovili zbor. Pa še potem, ko smo odhajali od igre in se sedaj nam domi neprestano v ušesu miljen glasek nove naše dične g. Poldi Tomšičeve, ki je pričela: „Čvetočih deklck prsa bela...“ Po tako dovršeni igri, kot jo ravno ocenjujemo, moramo res občudovati neutrudljivega gospoda Toporiša, ki tako vneto dela za „Čitalnico“. Tu vidimo, kaj lahko napravi delavnina roka in odločna volja. Saj smo imeli tudi pred njegovim prihodom v Ribnici gledališke predstave, — izborne sicer, — a vendor kaka razlik! Zato pa vemo, da govorimo iz srca vsem, če zaprosimo „Gospod Toporiš, ostani dolgo pri nas, ter vodite nam mlade moči, saj vidimo, da se s takim vodstvom da z njimi veliko doseči!“ Končajmo! Sreča nam veleva sicer še marsikaj hvaliti, kličemo le: „Vrli naši dilettante, žrtvujte se nam še nadaje, privoščite nam večkrat takih večerov, kot smo ga imeli v nedeljo!“ „Čitalnico“ bi pa prosili, naj bi še večkrat skušala privabiti dičnega našega igralca g. Verovška iz Ljubljane, ki zna tako izborni popolniti, kar nam v Ribnici še manjka. — č.

Gregorčičev pogreb.

Iz Tolmina, 27. novembra.

Pogrebni sprevod se je približal vasi Idrsko, oddaljeni 20 minut od Kobarida, ob 7. uri zvečer. Vše pred vasio sta stali požarni brambi z Idrskega in Kobarida ter so tvorili špalir vsi možje s svečami, pa tudi iz Tolmina so prišli odpolanci požarne brambe za pomoč. Bila je tam tudi „Narodna Čitalnica“ iz Kobarida z zastavo. Premišljali na pesnik je bil ustanovitelj tega društva, in zastava, ki je plopala tu ob krsti Gregorčičevi, je sad njegovega prizadavanja, kajti po njegovi želji in takoreč nemu na čast so l. 1868 nabavile Kobaridske žene to zastavo društvo. Deputacija Kobaridskega starešin-tva, „Olepševalno društvo“ in „Izobraževalno društvo“ iz Kobarida z zastavo, neštivilno občinstvo in zlasti ženstvo so prihiteli zadnjikrat počastiti njegovega pesnika. Najbolj markantna oseba med vsemi pa je bila gospa Ana Gabršček, duhovna mati rajnega pesnika, ki je bila tudi na njegovi novi maši in ob enem tudi njegova največja dobrotnica za njegovih mladih let. Tudi vse uradništvo se je udeležilo sprevoda. Po razsvetljeni vasi Idrsko je korakal sprevod zastri v globoko žalost. Nad sprevodom pa je plavala svetla luna, pošiljajoč nanj svoje bledo žarke in podajajoč mu s tem nepopisno čarobnost. Planinski raj, zagrnjen v noč razsvetljeno z bledim luninim svitom, je plakal nad izgubo svojega najvrlejšega sina ter se je tako odel v obleko, ki je veličastnost trentuka dvignila do nepopisljivosti. Tudi vas Mlinsko tilpred Kobaridom je bila vsa razsvetljena. V Idru so zvonili zvonovi, dokler se niso oglasili oni v Kobaridu. V Kobaridu je bilo vse razsvetljeno, z vsakega okna je svetilo po dvoje in več svet. Posebno čarobno pa je bil razsvetljen glavni trg. Po vsem Kobariskem trgu so visele črne zastave oz. narodne s črnim florom. Pred vozom se je peljalo 11 duhovnikov v raznih kočijah. Mrtvo truplo so peljali v cerkev in je tam po kratkih molitvah izročili varstvu domačne požarne brambe, ki je tvorila častno stražo pokojniku vso noč. Drugo jutro ob 1/2 8. so se pričele obredne molitve; nato se je vršila maša z orglanjem in petjem. Proti 9. uri pa se je peljalo premikati po trgu sprevod kakršnega Kobarid še ni videl. Vrli Kobaridci, ki so plakali, ko se je od njih poslavil kapelan Simon Gregorčič, ta njihov ljubljeneč, plakali so sedaj ob njegovi krsti ter so tekmovali v tem, da mu v znak svoje brezmejne hvalenosti in spoznavanja prirede kolikor možno do stojen sprejem k zadnjemu počitku. In kako bi tudi moglo biti drugače, ko se jim je ta njihov najbližji rojak in obenem najslavnejši pesnik naših gorči takoj omilil, da ga niso mogli nikdar pozabiti. Kaka razlika pa je tudi bila med njim in njegovimi nasledniki! Vsa šolska mladina, vse uradništvo in velikanska množica občinstva je tvorila sprevod. Po hišah so bile tudi sedaj pri belem dnevu sveče prizgane po vseh oknih. Pogrebni sprevod je šel čez Sočo in na mostu je bil oficijalni del končan. Tu so se vrnile zastave in del občinstva. V vasi Ladri so se pridružili domačini sprevodu v obilnem številu.

Pod gričkom Sv. Lovrenca, kjer se nahaja ono pokopališče, na katerem je naš veliki pokojnik želel počivati, se je voz ustavljal, in so rakes položili na primitivno nosilnico. Člani požarnih bramb so nosili vence. Polagoma in po nemalem trudu so prinesli rakes v cerkev. Pot k Sv. Lovrencu je namreč jako trudopolna in mučna. Tu v cerkvi je imel govor

Simon Gregorčič ml., vikar v Sediu, doma izpod Krna, a v nikakem srodstvu s pokojnikom. Ta govor je naravnost drzen pamphlet na celega Simona Gregorčiča, kakor je živel in dihal, ter brez taktno udrihanje po navzočih osebah drugega političnega mišljenja. Nagromadil je v svojem govoru celo vrsto infamij udriharj na levo in desno, samo ne tje, kamor bi bilo ob taki priliki edino umestno in primerno. Govoril je najpoprej o Gregorčiču duhovniku ter na dolgo in široko razlagal vzvraženi poklic katoliškega duhovnika, katoliško vero, moralno itd. Pri tem je udrihal po tistih, ki duhovščine ne časte, kakor bi si on želel. Potem je prešel na Gregorčiča politika, ki je baje pokazal svojo edino pravo katoliško barvo pri neki volitvi (bilo je to pri obč. volitvah s Dornbergu, kjer je zapeljan po nekdajih svojih prej prej bolj svobodomiselnih prijateljih glasoval s klerikalci kot častni občan) in je pri tem razvil nekak klerikalni volilen načrt. Se le proti koncu je v manjšem delu svojega govoru prišel na pesnika, ali tudi tu ga je zlorabil povsem po načinu sedanjega izkorščanja tega našega dičnega sokola od strani naših klerikalcev. Govoril je tudi, koliko bridkosti in žalosti je moral pokojnik pretrpeti, da je bil takoreč močen. Toda ni povedal, kdo ga je napravil v resnic za mučitelji, ampak je rekel, da so bili to njegovi podložni. Pravi ubijalc pokojnika v njegovi najboljši dobi pa so bili Mahnič, Missia, njegov dekan Kravanja in drugi. Ti vendor niso bili njegovi podložni! Njegovi podložni so ga pač ljubili iz vsega srca in so pretakali solze, ko so se moralno ločiti od njega. V Kobaridu, Rihembergu in na Gradišču so bili vsi njegovi podložni, ko se je poslavljali od njih, polni resne žalosti, da izgubijo ž njim svojega ljubljence. Pač pa so njegovi višji mučili tega vzor-pesnika in rodoljub, dokler ni onemel ter so s tem ubili njega duševno, slovenski narod pa oropali za toliko biserov, ki mu bi jih mogel še podati, da ni bilo njih. Tega pa pravicoljubni govornik ni hotel omeniti, ker tega ni mogel porabiti v cerkvi v svoje politične namene. Tudi s framazoni je strašil v svojem govoru, ki so baje strašni sovražniki stebrov katoliške cerkve. Na koncu govoru pa ga je skrbelo, ali je naš veliki pesnik v nebesih, ali pa se ne bo morda še kdake koliko časa cvrl v vicih; toda svojo skrb je vendor slednji prepustil Bogu. Ta govor je skrajno ozlovoljil vse navzoče inteligenčno občinstvo, ki je jasno ogorčeno komentiralo to brez taktnost zbesnelega popa. Vsled tega je tudi izostal govor od posvetne strani na grobu. Po nem govoru je bila maša, in po kratkem obredu se je položila krsta v grob. Tik cerkev na gričku Sv. Lovrenca leži naš najslavnejši pesnik in gledal proti vzhodu, in vsak dan pošlje sonce prve svoje žarke na njegov grob. Tu med planinami, katerih krasoto je opeval v svojih najlepših pesmih, počiva sedaj njegovo truplo. Želel si je vedno „nazaj v planinski raj.“ Sedaj počiva tu v teh krasnih naših planinah, ki so nam dale tega čvrstega sina, navdahajenega vse njihove krasote in lepot, polnega navdušenja in ljubezni do te prekrasne rodne grude. V svojih pesmih jo je proslavil Proslavil pa ni ž njimi le te svoje ožje domovine; proslavil je ž njimi ves slovenski rok, ki mu je v svojih pesmih toliko kralj in prorokoval lepo božično dočnost. Naj bi se spomnil njegova prorokovanja, in naj bi zasijali žarki vzhajajočega solnca, kakor bodo obsevali pesnikov grob vsako jutro, tudi narodu slovenskemu, ki ga je naš pokojni pesnik tako iskreno ljubil, da ga dvignili iz one sužnosti, v kateri se nahaja in bi mu dali novih moči, da slednjic napoči tudi zanj „vstajenja dan“.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 28. novembra.

— **Kraljevski dar ljubljanskemu škofu.** Pri „Slovencu“ so dobili novega sotrudnika. Že prvi njegov članek kaže, da je pri Lampetu, Štefetu in Moškeru mnogo profitiral. Ta novi „Slovenčev“ sotrudnik je ljubljanski škof dr. Anton Bonaventura Jeglič. V snočnem „Slovencu“ je pričel članek, v katerem pričoznavata, da mu je vladar darovala 150.000

kron za nič in zopet za nič in v katerem se jezi na naš list, ker je razkril ta nečuveni slučaj, ki je naravnost škandalozen, ker je ministrica darovala škofu državni denar, zakaj deficit verskega zaklada je stalen in mora vladar iz davnih sredstev za potrebitje tega deficitu šteti vsako leto več milijonov. Škof bi rad prikril ta škandal, da mu je vladar darovala 150.000 kron davka, ki drugače s tigrsko neusmiljenostjo iztirjava vsak vinar, in da bi ta svoj blagi namen dosegel, zabavljata na naš list in trdi, da so nekatere čisto postranske stvari v našem članku neresnične. Bistvo članka je, da je vladar škofu darovala 150.000 kron in ker škof tegate ne tudi, je pravzaprav vse eno, kaj je sicer v članku. Ali tudi vse tiste postranske stvari, ki smo jih navedli, so do pičice resnične in smo pripravljeni jih vsak čas dokazati pred sodiščem.

Še enkrat železnica Šent Janž-Trebnej.

Rešena je debata o tej železnici in privoljena je graditev, tako se je vsaj poročalo. Od tega časa sem pa nekdo na vse pretege poje hvalospeve v „Slovencu“ premogovni družbi, češ, da je ta družba z največjo požrtvovalnostjo in z velikimi stroški omogočila, da se je ministrstvo odločilo za to progo. Vse prav in lepo. Toda, zakaj se je ta tuja družba tako pehala za železnico? Zato, ker brez železnice ji ni življenskega obstanka in je treba drugače premogovni družbi zavestiti. Ali dopisnik v „Slovencu“, ki je najbrže ožji znanec v senemškega ravnatelja, res ne ve, da je tem ljudem kranjsko, posebno slovensko prebivalstvo pravčata deveta brigga. Najlepše je pa to, da roti in straši ta dopisnik naše prebivalstvo, da naj ne delajo nikakih težko — radi kolodvorov in postajališč, da ne pride graditev v nevarnost. Tukaj torej tiči zajec. Kolodvor naj bo v Karmelu, da se bode premog nakladali, vsi drugi kraji pa naj bodo veseli, če smejo slišati od daleč živjanje „lukamatije“. In ta dopisnik v enomer apelira na razsodnost ljudstva, to se pravi, da naj jezik za zobni in klobuč ponižno v roki držimo. Čemu pa potem železnica? Čemu naj kranjska dežela prevzame garancijo za dva milijona, katera bodo emitirale dolenske železnice? Najljubše bi bilo gotovim krogom, da ne bi Mokronog, Tržiče, St. Rupert in Mirna, to so občine in obenem kraji, ki bodo ležali ob progi, sploh ne dobili nobenega, ali pa vsi sami en kolodvor. Na naših poslancih je, da preprečijo te nakane in mi se v polni meri zanesemo na njih odločilno besedo. Koristi naj ima premogovska družba, imajo naj jih pa v **ravni isti meri** tudi naši kraji. Ali naj bodo tudi pastorki na naši rodni zemlji? Opozarjam pa že sedaj vse naše zastope in županstva, da je treba delati z vso silo, kajti mnogo bo nasprotnikov. Politični obhod bodo močne kmalu, stopite **tako** v zvezo z merodajnimi faktorji in predvsem z našimi poslanci.

— **Narodna stranka na Štajerskem „Slovencu“ ne da miru.** V zadnjem listu navaja članek iz celjske „Vahtarice“, iz katerega je baje razvidno, da so pri zadnjih občinskih volitvah v Petrovčah volili „Štajercijance“ z „narodno stranko“. No, to je vendor najlepši dokaz, kako potrebna je bila na Štajerskem „narodna stranka“ za „Štajercijance“. Ako pojde tako naprej, bodo kmalu vsi „Štajercijanci“ v „narodni stranki“ in nemškarski „Štajerci“ bodo kmalu izginili.

— **Koroški deželni zbor** bo sklical o Božiču, da sklene potom provizorija pokritje za primanjkljaj v deželjnem gospodarstvu in da izvrši naknadno izvolete enega deželnega odbornika.

— **Iz „Trgovske in obrtnice“.** V tajni seji „Trgovske in obrtnice“ dne 21. t. m. je bil imenovan g. zbornični kancelist Fran Golob za oficiala II. razreda.

— **Iz železniške službe.** Postajanačnik na Proseku, g. Ferdo Soršak, je premeščen v isti lastnosti na slovensko-nemško mejo na Štajersko na postajo Obrajno (Halbenrain). Na njegovo mesto pride gosp. Drago Komac.

— **Iz poštne službe.** Poštne oficijantinje so postale upraviteljice Katarina Dekrinis v Slovenski Bistrici, Kristina Svetlin v Feld-

bachu, Marija Bizjak v Fehringu in Pavla Rakuša v Kindbergu.

— **Zivinozdravniška vest.** Veterinarski asistent pri namestništvu v Trstu, Peter Pirjevac, je imenovan za okrajnega živinozdravnika v Sežani.

— **Iz gledališke pisarne.** Jutri,

v četrtek, se vprizori Shakespeare

